

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Oslo kommune Vann- og avløpsetaten
Postboks 4704 Sofienberg
0506 OSLO

Vår dato: 22.02.2021
Vår ref.: 202008300-7
Arkiv: 312
Deres dato: 17.07.2020
Deres ref.: 20/06193-2

Saksbehandler:
Ingvild Marie Dybwad
45430261/imdy@nve.no

Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten - Tillatelse til midlertidig nedtapping til LRV for Rottungen i Nordmarksvassdraget, Oslo kommune

Vi viser til deres søknad av 17.07.2020 om tillatelse til midlertidig nedtapping av magasin til LRV for dam Rottungen.

Om søknaden

Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten (VAV) planlegger rehabilitering av dam Rottungen fra 1. juni til 15. september 2021 og søker i den forbindelse om tillatelse til å tappe ned Rottungen ca. 2 meter til LRV. Nedtappingen er planlagt med en nedtappingshastighet på maksimalt 15 cm/døgn for å ivareta miljøhensyn og vil ta ca. 14 dager fra 15. mai. Under anleggsperioden vil naturlig vannføring slippes til Gåslungbekken. Oppfyllingen av Rottungen tar ca. 3 måneder ved normalt tilsig. Det vil slippes minstevannføring på 10 l/s eller hele tilsiget til bekken mot Gåslungen under oppfyllingen.

Nedbørfeltet er 4 km² med spesifikk avrenning på 30,5 l/s/km² og middelvannføring på 122 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 6 l/s. Dammen er et konsesjonsfritt vassdragsanlegg i konsekvensklasse 0. Den planlegges rehabilitert fordi det er en lekkasje gjennom dammen, den glir ut og den overtoppes jevnlig.

Høring

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Søknaden har vært sendt til lokale myndigheter, interesseorganisasjoner og berørte parter for uttalelse. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer.

Lars og Lars uttaler i brev av 16.11.2020:

«Rottungen er et av Nordmarkas beste fiskevann kjent for usedvanlig store forekomster av døgnflua leptophlebia vespertina (på norsk; liten myrdøgnflue). I normalår klekker Vespertinaen fra ca. 20. mai og fram til midten av juni. Klekkingene foregår fra kl 11 – 16 og er lett synlige, i seg selv og ved å forårsake vakorgier av de sjeldne. Spinnerfall og egglegging er i all hovedsak ferdig før St.Hans. I min første henvendelse til OVA angående nedtappingen (mail

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

til Petter Morstad) hevdet jeg at det beste for vespertinabestanden og fiskerne er å vente med nedtapping til forsommerens klekkinger er over. Det er definitivt det beste mht fiskerne, men ved nærmere ettertanke og undersøkelser er jeg ikke like sikker på om det er det for vespertinaen som art. Her er noen momenter i så henseende basert på egne felterfaringer og samtaler med forskere og andre fiskere:

- I Rottungen ser det ut som døgnfluelarvene lever og utvikler seg til nymfer i bunnsubstratet fra 0,5 til 2,5 meters dyp, områder som vil tørrellegges i forbindelse med en nedtapping.

- I noen regulerte vann andre steder i Nordmarka, som ofte tappes ned i løpet av vinteren, er det store vespertina-forekomster (ref. Langvann og Elvann). Nymfene er tilsynelatende dyktige svømmere som evner å tilpasse seg vannstandsendringer, iallfall når tappingene foregår sakte og på vinteren. Det er ikke sikkert det samme vil skje i Rottungen sommerstid. Men starter nedtappingen med det samme isen går, vil nymfene trolig gjøre det samme her. Er nedtappingen ferdig før spinnerfall og egglegging, unngår man også muligheten for tørrelgging av eggene.

- Ved å starte tappingen tidlig er det sannsynlig at store deler av et årets abborkull desimeres. Abborren gyter på grunne partier i ukene etter isgang. De fleste vil anse en betydelig redusert abborårgang som en fordel.

- I den grad bestanden av døgnflua får en knekk som følge av nedtappingen, uansett når den gjøres, tar det erfaringsvis vil kort tid før den er tilbake til det normale. Uansett håper jeg dere tar insekts og fiskevurderingene på alvor og søker ekspertise i egne rekker eller via eksempelvis NINA. Hold meg gjerne informert! For fluefiskere er disse klekkingene et av årets høydepunkter da de gir en vakfest av de sjeldne. I den grad det er mulig å avvente nedtappingen av Rottungen i det lengste neste forsommer vil det være gunstig ut fra et insekt og fiskeståsted. Hastigheten på nedtappingen, om den skjer før klekkingene er over eller ei, bør ta hensyn til arten og foregå så sakte at larver og nymfer har muligheten til å trekke seg nedover etter som vannstanden synker.»

Statsforvalteren i Oslo og Viken uttaler i brev av 22.01.2021:

«Norconsult har på oppdrag fra Oslo kommune - VAV utført en vurdering av konsekvenser på naturmangfoldet knyttet til nedtapping av dammen i notat av 01.07.2020. Statsforvalteren vurderer kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven, nml, § 8, for tiltaket som tilfredsstillende opplyst.

Vi har siden 1995 årlig besøkt dammen for uttak av vannprøver ifm. forsuringsovervåking. Dammen er i en dårlig forfatning og vi har observert en markant vannlekkasje i dammen på sørøstsiden ned mot veien til Rottungen gård.

Statsforvalteren anbefaler at søknaden innvilges.

Vi ber om at det settes vilkår om en hastighet på nedtapping på maksimalt 15 cm per døgn i Rottungen av hensyn til dyrelivet i nedtappingssonen, slik at stranding av dyr minimeres. Det kan ikke utelukkes at det er edelkreps i Rottungen siden arten er registrert i Øyungen nedstrøms og i Langvann 600 m rett sør. Det er ikke gjort registreringer av edelkreps i Rottungen i nyere tid.

Siden det tidligere er registrert elvemusling og ørret i Rottungsbekken og mulighet for edelkreps bes det også om at det settes vilkår til minstevannsføring ut av Rottungen i hele tiltaksperioden til 10 l/s slik at Rottungsbekken ikke går tørr. Dette bør gjelde for hele tiltaksperioden inklusive tiden for å tappe opp Rottungen.

Statsforvalteren sier seg enig med Norconsult at det ikke kan forventes nevneverdige skader på landområdene tilknyttet innsjøene.»

Oslo kommune, Vann- og avløpsetatens kommentar til Statsforvalteren i Oslo og Vikens høringsuttalelse i e-post av 28.01.2021:

«Det fremkommer fra Statsforvalterens høringsuttalelse at de ønsker at det skal slippes en minste vannføring på 10 l/s under hele tiltaksperioden. Vi mener det er mest hensiktsmessig at det slippes naturlig vannføring i anleggsperioden og 10 l/s under oppfylling av Rottungen eller hele tilsiget dersom dette skulle være mindre enn 10 l/s. Dersom vi skal slippe 10 l/s under hele tiltaksperioden risikerer vi og måtte senke Rottungen under LRV dersom det skulle være en tørrværsperiode for å opprettholde en minste vannføring på 10 l/s. Dette må da gjøres ved hjelp av pumper. I en normalsituasjon vil bekken nedstrøms Rottungen gå tørr i perioder med lite nedbør og tilsig. Det vil derfor ikke være naturlig og slippe en minste vannføring på 10 l/s dersom tilsiget er mindre enn dette og vi mener derfor dette ikke er hensiktsmessig.

Senkehastigheten på maksimalt 15 cm per døgn er som omsøkt fra VAV.»

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til midlertidig avvik fra normal manøvrering etter vannressursloven § 8.

Naturmangfold

VAV har engasjert Norconsult til å vurdere naturmiljø ved Rottungen. De har ikke funnet registrerte verdifulle naturtyper eller truede arter, med unntak av fugl i området. Av fisk kan man finne abbor, ørret og ørekyt i Rottungen. VAV skriver i sin søknad at det kan forventes dårlig reproduksjon hos ørret fordi nedtappingen vil medføre begrensede gyteplasser dette året. Elvemusling (sårbar, VU) er registrert i Gåslungbekken og nedover i vassdraget mot Maridalsvannet. Fravær av elvemusling oppstrøms Rottungen forklares i Norconsults notat med at det er naturlige vandringshindre og et gammelt fløtingsanlegg i Gåslungbekken, i tillegg til at dammen i Rottungen utgjør et vandringshinder. Som avbøtende tiltak for ørret og elvemusling foreslår Norconsult og VAV å slippe minste vannføring på 10 l/s, eller hele tilsiget dersom det er mindre, til Gåslungbekken under oppfylling av Rottungen. Statsforvalteren i Oslo og Viken ber om at det settes vilkår om minste vannslipp på 10 l/s til Gåslungbekken under oppfylling av Rottungen. VAV kommenterer i sin e-post at ved lite tilsig ville Gåslungbekken i en normalsituasjon gått tørr, og at det derfor ikke er behov for å senke Rottungen ytterligere under LRV dersom det er lite tilsig i oppfyllingsperioden. NVE vurderer at en midlertidig nedtapping i Rottungen ikke vil medføre nevneverdig skade dersom foreslåtte tiltak med minste vannslipp på 10 l/s, eller hele tilsiget, gjennomføres.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og nødvendig for reparasjon og vedlikehold av dammen. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Vassdragsvern

Rottungen er en del av Oslomarkavassdragene som er vernet i Verneplan I for vassdrag fra 1973. Bakgrunn for vern er det varierte landskapet med stort arts mangfold, nærhet til større tettsteder, verdien for friluftsliv og store kulturminneverdier. NVE vurderer at verneverdiene for Oslomarkavassdragene ikke påvirkes av nedtappingen fordi tiltaket er midlertidig og av kort varighet, det er ikke registrert spesielle verdier tilknyttet naturmangfold eller kjente kulturminner som påvirkes ved nedtapping av Rottungen.

Friluftsliv

Rottungen ligger i søndre del av Nordmarka i Oslo som er et mye brukt friluftsområde til tur, og et populært fiskevann. Gode klekkinger av fjærmygg og ulike døgnfluer på våren og forsommeren gjør det svært egnet for fluefiskere. En nedtapping vil tørlegge bunnsubstrat der en rekke larver og insektarter holder til. Dette vil medføre en generell reduksjon i bunndyrbiomasse og føre til redusert klekking av arter som er viktige for fisk og fiskere. Våren og forsommeren er en viktig periode for fluefiskere i Nordmarka og NVE vurderer at nedtapping i klekkeperioden vil være negativt for fluefisket.

Å utsette arbeidene til senere på sommeren etter klekkeperioden vurderes som mindre gunstig. Oppfyllingsperioden vil forskyves utover vinteren med mindre nedbør og vil dermed kunne ta lenger tid. Dette ville medført tørlegging av bunnsubstrat i en kaldere og lenger periode, noe som vurderes som mer uheldig for bunndyrfaunaen og neste års klekke- og fiskesesong, enn å gjennomføre tiltaket som planlagt.

Siden det ikke forventes at den omsøkte nedtappingen får varig påvirkning på bunndyr- eller fiskebestanden i Rottungen, anser NVE at den negative konsekvensen for friluftsliv er midlertidig og akseptabel.

Kulturarv

Kulturminnesøk har ett registrert arkeologisk minne ved Rottungen. Det er et løsfunn ved en bål plass på odde sør for dammen. NVE minner om at det kan dukke opp kulturminner ved nedtappingen. Da gjelder meldeplikten etter kulturminneloven § 8, og at arbeid skal opphøre i sikringssonen rundt kulturminnet.

Oppsummering

Dam Rottungen trenger rehabilitering. Det er foreslått slipp av minstevannføring på ca. 10 l/s, eller hele tilsiget, i Gåslungbekken ved oppfylling av Rottungen for å ivareta ørret og mulig elvemuslig i bekken. Det er søkt om en maksimal nedtappingshastighet på 15 cm/døgn. Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at midlertidig nedtapping er til skade for noen kjente allmenne interesser eller verneverdiene i Oslomarkavassdragene.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten kan tappe ned Rottungen til LRV i perioden 01.06.2021 til 15.09.2021. Nedtappingen kan starte 15.05.2021.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Nedtappingshastighet skal ikke overstige 15 cm/døgn.
- Under oppfylling av Rottungen skal det slippes 10 l/s, eller hele tilsiget dersom tilsiget er mindre, til Gåslungbekken. I perioden med arbeider på dammen skal tilsiget slippes forbi.
- Kravet til minstevannføring på utbyggingsstrekningen skal overholdes i alle periodene.
- Alle vannførendringer skal skje med myke overganger.
- Oppfylling til normal vannstand skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingen skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før nedtappingen starter og på skilt i nærheten av vannene og ved innfartsårer til marka.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette

tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.

- NVE forutsetter at Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Det kan være utfordringer knyttet til koronaviruset. Dersom det ikke er mulig å sende en klage innen tre uker, må det sendes en begrunnet søknad om utsatt klagefrist til nve@nve.no. Se også informasjon om frister i forbindelse med koronapandemien på våre nettsider: <https://www.nve.no/nytt-fra-nve/andre-nyhetssaker/nves-frister-gjelder-som-normalt-soknader-behandles-enkeltvis/>.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Lars og Lars v/Lars Nilssen
Oslo kommune
Oslo kommune Vann- og avløpsetaten v/Jørgen Lysgaard
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.